

**PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA W BYDGOSZCZY

ul. Długa 47, 85-034 Bydgoszcz
Tel. 52 345-56-44, Fax 52 345-56-17
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 4 lipca 2013 r.

Znak: RBG-61-04/13/MB-Sz

DECYZJA nr RBG-10/2013

- I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

uznaje się za naruszające zbiorowe interesy konsumentów praktyki stosowane przez **ERASMUS Sp. z o.o. z siedzibą w Olsztynie**, polegające na:

1. bezprawnym zamieszczeniu we wzorcu umownym *Umowa*, postanowienia w brzmieniu: „Oświadczenie Zlecającego o odstąpieniu powinno zawierać dane: imię i nazwisko Zlecającego, dokładny adres zlecającego, imię i nazwisko Ucznia, oraz następująca treść: *Niniejszym oświadczam, iż korzystam z przysługującego mi prawa i odstępuję od Umowy o świadczenie usług kształcenia w ramach kursu ..... zawartej z (nazwa i adres Wykonawcy) w dniu ..... W miejscowości.... Jednocześnie zobowiązuję się do niezwłocznego zwrotu do siedziby Wykonawcy na własny koszt wszelkich materiałów dydaktycznych otrzymanych od Wykonawcy, najpóźniej w terminie 3 dni od dnia złożenia niniejszego oświadczenie*”, które narusza przepis art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (tekst jednolity: Dz.U. z 2012r., Nr 1225, dalej: ustawa o ochronie niektórych praw konsumentów), co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
2. stosowaniu we wzorcu umowy *Umowa*, postanowienia w brzmieniu:

„Wszelkie spory mogące wystąpić w związku z niniejszą Umową będą rozstrzygane przez Sąd Rejonowy w Olsztynie”,

które stanowi postanowienie umowne wpisane – na podstawie art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.) – do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

i stwierdza się zaniechanie ich stosowania z dniem 1 marca 2013r.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, w związku ze stwierdzeniem stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w pkt I niniejszej decyzji

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

nakłada się na ERASMUS Sp. z o.o. z siedzibą w Olsztynie, kary pieniężne w wysokości:

1. **5 635 zł (słownie: pięć tysięcy sześćset trzydzieści pięć zł)**, z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I. 1. sentencji decyzji;
2. **822 zł (słownie: osiemset dwadzieścia dwa zł)**, z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I. 2. sentencji decyzji,

III. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

obciąża się ERASMUS Sp. z o.o. z siedzibą w Olsztynie kosztami opisanego na wstępie **postępowania** w sprawie w sprawie stosowania przez ww. przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów oraz zobowiązuje się **ERASMUS Sp. z o.o. z siedzibą w Olsztynie** do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie **17,10 zł (słownie: siedemnaście złotych dziesięć groszy)** w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK lub organ ochrony konkurencji i konsumentów) na skutek zawiadomienia Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Węgrowie przeprowadził postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy wzorce umowne stosowane przez ERASMUS Sp. z o.o. z siedzibą w Olsztynie (dalej również: ERASMUS, Spółka lub przedsiębiorca) zawierają niedozwolone postanowienia umowne, a co za tym idzie, czy miało miejsce naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniające podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach, tj. art. 479³⁸§1 i art. 479³⁹ k.p.c. w związku z art. 385¹-385³ k.c. oraz mające na celu wstępne ustalenie, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowań w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów poprzez stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Mając na uwadze dokonane na etapie postępowania wyjaśniającego ustalenia, Prezes UOKiK wszczął w dniu 30 stycznia 2013 r. – Postanowieniem Nr RBG-27/2013 – postępowanie w sprawie stosowania przez ERASMUS Sp. z o.o. z siedzibą w Olsztynie, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

1. bezprawnym zamieszczeniu we wzorcu umownym *Umowa*, postanowienia w brzmieniu: „Oświadczenie Zlecającego o odstąpieniu powinno zawierać dane: imię i nazwisko Zlecającego, dokładny adres zlecającego, imię i nazwisko Ucznia, oraz następująca treść: *Niniejszym oświadczam, iż korzystam z przysługującego mi prawa i odstępuję od Umowy o świadczenie usług kształcenia w ramach kursu ..... zawartej z (nazwa i adres Wykonawcy) w dniu ..... W miejscowości.... Jednocześnie zobowiązuję się do niezwłocznego zwrotu do siedziby Wykonawcy na własny koszt wszelkich materiałów dydaktycznych otrzymanych od Wykonawcy, najpóźniej w terminie 3 dni od dnia złożenia niniejszego oświadczenia*”, które narusza przepis art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 2 marca 2000r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (tekst jednolity: Dz.U. z 2012r., Nr 1225, dalej: ustawa o ochronie niektórych praw konsumentów), co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
2. stosowaniu we wzorcu umowy *Umowa*, postanowienia w brzmieniu:

„Wszelkie spory mogące wystąpić w związku z niniejszą Umową będą rozstrzygane przez Sąd Rejonowy w Olsztynie”,

które może stanowić postanowienia umowne wpisane – na podstawie art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r. Kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.) – do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W toku niniejszego postępowania skarżony przedsiębiorca pismem z dnia 7 lutego 2013 r. odnosząc się do postanowienia o wszczęciu postępowania, wyjaśnił,

iz „kwestionowane tam zapisy zostały zmienione”. Nadto Spółka wskazała na nową treść postanowień, jak również przedłożyła wzorzec umowy po dokonanych zmianach.

Natomiast pismem z dnia 15 kwietnia 2013 r. ERASMUS poinformował, iż ww. wzorzec umowy przedłożony Prezesowi UOKiK stosowany jest przez Spółkę od dnia 1 marca 2013 r. W tym samym piśmie przedsiębiorca wniósł o wydanie decyzji zobowiązującej, ewentualnie o niestosowanie kar pieniężnych, o których mowa w art. 106 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W opinii Spółki w piśmie z dnia 7 lutego 2013 r., będącym odpowiedzią na pierwsze wezwanie do zaniechania postanowień umownych w postępowaniu wyjaśniającym Spółka zobowiązała się do zaniechania ich stosowania. Zdaniem ERASMUS, odpowiedzi tej udzielono niezwłocznie po otrzymaniu postanowienia o wszczęciu postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Prezes UOKiK zawiadomił Spółkę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy (pismo z dnia 20 maja 2013 r.). ERASMUS z powyższych uprawnień nie skorzystał.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

ERASMUS Sp. z o.o. z siedzibą w Olsztynie jest przedsiębiorcą wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000408701 (rejestracji dokonano dnia 18 stycznia 2012 r.). Zgodnie z wpisem, przedmiotem działalności przedsiębiorcy jest m.in. wychowanie przedszkolne, szkoły podstawowe, gimnazja, licea ogólnokształcące, licea profilowane, technika, zasadnicze szkoły zawodowe, szkoły specjalne przysposabiające do pracy, szkoły policealne, pozaszkolne formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych, pozaszkolne formy edukacji artystycznej, nauka języków obcych, pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane, działalność wspomagająca edukację.

(dowód: Krajowy Rejestr Sądowy, karta 13 - 16).

W ramach prowadzonej działalności Spółka oferowała konsumentom od dnia 28 stycznia 2012 r. wzorzec umowy *Umowa*, który zawierał m.in. postanowienia, o treści:

1. „Oświadczenie Zlecającego o odstąpieniu powinno zawierać dane: imię nazwisko Zlecającego, dokładny adres zlecającego, imię i nazwisko Ucznia, oraz następująca treść: *Niniejszym oświadczam, iż korzystam z przysługującego mi prawa i odstępuję od Umowy o świadczenie usług kształcenia w ramach kursu ..... zawartej z (nazwa i adres Wykonawcy) w dniu ..... W miejscowości.... Jednocześnie zobowiązuję się do niezwłocznego zwrotu do siedziby Wykonawcy na własny koszt wszelkich materiałów dydaktycznych otrzymanych od Wykonawcy, najpóźniej w terminie 3 dni od dnia złożenia niniejszego oświadczenie*”,
  2. „Wszelkie spory mogące wystąpić w związku z niniejszą Umową będą rozstrzygane przez Sąd Rejonowy w Olsztynie”.
- (vide karta 18)

Mając powyższe na uwadze Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Prezes UOKiK, zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów [dalej: ustawa *o ochronie (...)*], podejmuje się ochrony interesów konsumentów wyłącznie w interesie publicznym, tzn. wtedy, gdy daną praktyką przedsiębiorcy może być dotknięty każdy konsument w analogicznych okolicznościach.¹ Warunkiem koniecznym do uruchomienia instrumentów określonych w tej ustawie jest zatem zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców naruszają jej przepisy i jednocześnie stanowią **zagrożenie** dla interesu publicznego, bądź też **naruszają** ten interes.

Niniejsze postępowanie dotyczy podejrzenia stosowania przez ERASMUS, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na bezprawnym zamieszczeniu we wzorcu umownym *Umowa*, postanowienia sprzecznego z ustawą o ochronie niektórych praw konsumentów oraz na stosowaniu niedozwolonego postanowienia umownego. Praktyki te mogły zatem dotyczyć wszystkich potencjalnych klientów Spółki, którzy chcieliby skorzystać z jego oferty i zawrzeć umowę o uczestnictwo w kursie przy pomocy wzorca *Umowa*.

Oznacza to *de facto*, że przedmiotowe praktyki mogłyby dotyczyć nieokreślonego z góry kręgu adresatów. Uznać wobec tego należy, iż niniejsze postępowanie prowadzone było w interesie publicznym.

Ad I)

Przepis art. 24 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)* stanowi, iż „zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów”, natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż „przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.); 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji”. Oceny, czy w danym przypadku możemy mieć do czynienia z praktyką określoną w ww. przepisie, dokonuje się na podstawie ustalenia łącznego spełnienia trzech przesłanek :

- **działania przedsiębiorcy,**
- **wypełnienie znamion bezprawności,**
- **naruszenia zbiorowego interesu konsumentów.**

Przedsiębiorca

Zgodnie z przepisem art. 4 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)* ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy rozumie się przez to przede wszystkim przedsiębiorcę w znaczeniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: Dz.U. z 2010r., Nr 220, poz. 1447, z późn. zm). Przepis art. 2 ustawy o swobodzie

---

¹Por. Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 stycznia 2009r., sygn. akt: XVII Ama 26/08.

działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopaliny ze złóż, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Spółka jest osobą prawną wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego. Prowadzona przez nią działalność wykonywana jest w własnym imieniu w sposób zorganizowany, ciągły i ma charakter zarobkowy. Wobec powyższego, należy stwierdzić, iż Spółka jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie (...).

Bezprawność działań i naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Drugą z przesłanek koniecznych dla stwierdzenia naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie (...) jest bezprawność działań podejmowanych przez przedsiębiorcę.

Same przepisy ustawy o ochronie (...) nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Zwrócił na to uwagę Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej również: SOKiK) w wyroku z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. akt XVII AmA 32/05), wskazując, iż art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów – którego odpowiednikiem w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. jest art. 24 ust. 1 – nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw, gdyż dopiero na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem.

Należy również zauważyć, iż bezprawność, do której odwołuje się ustawodawca, tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z prawem. Stanowisko takie znajduje też oparcie w uzasadnieniu rządowego projektu ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o ochronie (...), ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 129, poz. 1102) [pogląd ten odnosi się co prawda do poprzednio obowiązującej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ale pozostaje również aktualny na gruncie obowiązującej ustawy], która wprowadziła do ustawy o ochronie (...) przepisy regulujące postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, zgodnie z którym „same przepisy art. 23a – 23d ustawy nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Działania te mogą okazać się bezprawne w razie ustalenia, że doszło do naruszenia przepisów innych ustaw, także zasad współzycia społecznego i dobrych obyczajów”. Pojęcie „porządek prawny” obejmuje zatem nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, a także nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych określanych jako zasady współzycia społecznego. Bezprawność jest kategorią obiektywną. Przy jej ocenie rozważyć należy każdorazowo kwestię, czy czyn sprawcy był zgodny, czy też niezgodny z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Źródłem tych zasad są normy prawa powszechnie obowiązującego - jako reguły postępowania wyznaczone przez nakazy i zakazy wynikające z norm prawa pozytywnego (w szczególności prawa cywilnego, karnego, administracyjnego, pracy, finansowego, ustaw i aktów prawnych regulujących poszczególne dziedziny gospodarki, itp.) oraz nakazy i zakazy wynikające z zasad współzycia społecznego, czyli tzw. dobre obyczaje (por.: G. Bieniek, Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga III. Zobowiązania. Tom I, Warszawa 2006, także Lex Polnica). O bezprawności działania decyduje całokształt okoliczności

konkretnego stanu faktycznego (uzasadnienie do I PKN 267/2001 wyrok Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna – Lex Polonica). Sąd Najwyższy wskazał nadto, że o bezprawności działania można mówić wówczas, gdy nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających określone działanie, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy, wykonywanie prawa podmiotowego, zgoda pokrzywdzonego lub działanie w obronie uzasadnionego interesu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 1989 r. II CR 419/89 OSP 1990/11-12 poz. 377).

W niniejszej sprawie źródłem bezprawności działań Spółki, powodującej naruszenie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów jest zamieszczenie we wzorcu umownym postanowienia sprzecznego z ustawą o ochronie niektórych prawa konsumentów oraz zamieszczenie postanowienia, które stanowi niedozwolone postanowienie umowne, które zostało wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Ad I.1

Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów², w razie odstąpienia od umowy zawieranej poza lokalem przedsiębiorstwa umowa jest uważana za niezawartą, a konsument jest zwolniony z wszelkich zobowiązań. To, co strony świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Zwrot powinien nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie czternastu dni. Jeżeli konsument dokonał jakichkolwiek przedpłat, należą się od nich odsetki ustawowe od daty dokonania przedpłaty.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż postanowienie stosowane we wzorcu umownym przez ERASMUS, w brzmieniu: *„Niniejszym oświadczam, iż korzystam z przysługującego mi prawa i odstępuję od Umowy o świadczenie usług kształcenia w ramach kursu ..... zawartej z (nazwa i adres Wykonawcy) w dniu ..... W miejscowości.... Jednocześnie zobowiązuję się do niezwłocznego zwrotu do siedziby Wykonawcy na własny koszt wszelkich materiałów dydaktycznych otrzymanych od Wykonawcy, najpóźniej w terminie 3 dni od dnia złożenia niniejszego oświadczenie”* jest sprzeczne z ww. przepisem ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, bowiem przewiduje maksymalny termin 3 dni na dokonanie przez konsumenta zwrotu materiałów dydaktycznych, podczas gdy ustawodawca wyraźnie wskazuje, iż zwrot powinien nastąpić niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni.

W związku z powyższym należy stwierdzić, iż opisywane **działanie Spółki jest sprzeczne z art. 2 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów.**

Ad I.2

W świetle przytaczanego już przepisu art. 24 ustawy o ochronie (...) przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego. Natomiast zgodnie z przepisem art. 479⁴³ k.p.c. *Wyrok prawomocny ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2.*

² W brzmieniu obowiązującym od dnia 6 grudnia 2003 r.

Należy w tym miejscu wskazać, iż wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej (art. 479³⁶ – 479⁴⁵ k.p.c.), której dokonuje się niezależnie od tego, czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany w konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje SOKiKi wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Przepis art. 479⁴³ k.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., prowadzonego przez Prezesa Urzędu. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w ww. rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)”. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.o.k.ik. obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przestawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przeciw tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (...). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a u.o.k.ik. znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (...)”.

Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Powyższe oznacza, że stosowanie w obrocie z konsumentami postanowień, które zostały wpisane do rejestru jest działaniem bezprawnym.

W opinii Prezesa UOKiK, postanowienie stosowanego we wzorcu umowy *Umowa*, o treści: „Wszelkie spory mogące wystąpić w związku z niniejszą Umową będą rozstrzygane przez Sąd Rejonowy w Olsztynie”, jest tożsama z treścią postanowień wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych m.in. **pod pozycjami: 371, 1799, 1879, 1995, 2036, 2889**, w brzmieniu: *Wszelkie spory związane z usługami świadczonymi przez Allegro na podstawie niniejszego regulaminu będą rozstrzygane przez polskie sądy powszechne właściwe ze względu na siedzibę QXL Poland Sp. z o.o.* (vide wyrok SOKiK z dnia 29 grudnia 2004 r., sygn. akt: XVII Amc 22/04); *Sądem właściwym dla rozpatrywania sporów wynikających z umowy sprzedaży jest sąd właściwy dla siedziby sklepu* (vide wyrok SOKiK z dnia 26 czerwca 2009 r., sygn. akt: XVII Amc 372/09); *Sądem właściwym dla rozpatrywania sporów wynikłych z umowy sprzedaży jest Sąd właściwy dla siedziby Sklepu*

Internetowego (vide wyrok SOKiK z dnia 21 listopada 2009 r., sygn. akt: XVII Amc 518/09); *Jeżeli porozumienie nie będzie możliwe sądem właściwym dla rozpatrywania sporów jest sąd właściwy dla siedziby sklepu Pop-Galeria* (vide wyrok SOKiK z dnia 6 sierpnia 2009 r., sygn. akt: XVII Amc 369/09); *Sądem właściwym dla rozpatrywania sporów wynikających z umowy jest sąd właściwy dla siedziby Sklepu* (vide wyrok SOKiK z dnia 26 czerwca 2009 r., sygn. akt: XVII Amc 360/09); *Sądem właściwym dla rozpatrywania sporów wynikających z umowy jest sąd właściwy dla siedziby pozwanego* (vide wyrok SOKiK z dnia 23 listopada 2011 r., sygn. akt: XVII Amc 3106/11).

Zauważyć należy, iż kwestionowane postanowienia wypełniają znamiona klauzuli niedozwolonej wymienionej w art. 385³ pkt 23 k.c. stanowiącej, że narzucanie rozpoznania sprawy przez Sąd, który wedle ustawy może nie być miejscowo właściwy, jest sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami k.c. Praktyka taka jest także przejawem nadużywania przez przedsiębiorcę uprzywilejowanej pozycji kontraktowej, liczącego na brak świadomości prawnej konsumenta. Przepis art. 27 k.p.c. wyraża zasadę, iż sprawa powinna być rozpatrywana przez sąd właściwy dla pozwanego. Kwestionowane postanowienie umowne wprowadza natomiast właściwość umowną, która zgodnie z art. 46 k.p.c. stanie się właściwością wyłączną. Oznacza to, że w sytuacji, kiedy pozwanym będzie konsument, ustalona właściwość siedziby przedsiębiorcy w niektórych przypadkach spowoduje dla niego utrudnienia w prowadzeniu procesu np. w realizacji prawa do obrony, przeprowadzaniu dowodów oraz zwiększy koszty postępowania. SOKiK uznaje, iż właśnie ta uciążliwość jest istotą klauzuli abuzywnej określonej w art. 385³ pkt 23 k.c.

Zdaniem Prezesa UOKiK, w omawianym przypadku występuje tożsamość celu i skutku ww. postanowień, którym jest narzucenie właściwości sądu wbrew przepisom prawa, które powodować może trudności w prowadzeniu procesu sądowego w przypadku wytoczenia powództwa przez przedsiębiorcę.

W oparciu o powyższą argumentację, Prezes UOKiK uznał przedmiotową klauzulę za tożsamą z niedozwolonymi postanowieniami umownymi wpisanymi do rejestru pod nr 371, 1799, 1879, 1995, 2036, 2889, a zatem jej stosowanie za bezprawne w świetle art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)*.

Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów sformułowała definicję negatywną pojęcia zbiorowego interesu konsumentów, stwierdzając w art. 24 ust. 3 ustawy *o ochronie (...)*, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. W świetle art.1 ust. 1 ww. ustawy należy przyjąć, że ze zbiorowymi interesami konsumentów mamy do czynienia wówczas, gdy działania przedsiębiorcy są powszechne i mogą dotknąć każdego potencjalnego konsumenta będącego kontrahentem przedsiębiorcy. Przedmiotem ochrony nie są zatem interesy indywidualnego konsumenta lub grupy indywidualnych konsumentów, ale wszystkich – aktualnych lub potencjalnych klientów – traktowanych jako grupa uczestników rynku zasługująca na szczególną ochronę (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 10 lipca 2008 r., sygn. VI ACa 306/08)³.

Stanowisko to potwierdzone zostało również w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 września 2003 r. (sygn. akt: I CKN 504/01) stwierdził, iż: *nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy antymonopolowej można wszczynać tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane*

³ D. Miąsik [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, (...)*, Warszawa 2009r., s. 962.

orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów.

W ocenie Prezesa UOKiK, praktyka zarzucana Spółce mogła dotyczyć wszystkich jego potencjalnych klientów, którzy skorzystaliby z jego usług. Jak już była mowa powyżej, przedsiębiorca stosował postanowienie sprzeczne z przepisem ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, skracając okres, w którym konsument odstępujący od umowy powinien dokonać zwrotu świadczenia, a także stosował postanowienie, które zostało wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, iż stroną umowy zawieranej przez przedsiębiorcę mogli być zarówno wszyscy aktualni, jak i wszyscy przyszli, potencjalni klienci zamierzający skorzystać z usług ERASMUS w zakresie świadczonych przez niego usług. Oznacza to *de facto*, że przedmiotowe praktyki mogłyby dotyczyć nieokreślonego z góry kręgu adresatów, a zatem mogłyby naruszać zbiorowy interes konsumentów.

W tym miejscu należy również przedstawić stanowisko Prezesa UOKiK w przedmiocie nieuwzglęnienia wniosku Spółki o wydanie w niniejszej sprawie decyzji zobowiązującej.

Zasadniczo, do wydania decyzji, o której mowa w art. 28 ustawy o ochronie (...) może dojść, jeżeli łącznie zostaną spełnione następujące przesłanki:

- 1) zostało uprawdopodobnione w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów stosowanie przez przedsiębiorcę takich praktyk,
- 2) przedsiębiorca zobowiązał się do podjęcia lub zaniechania określonych działań,
- 3) Prezes UOKiK uznał za uzasadnione wydanie decyzji zobowiązującej.⁴

Odnosząc się do pierwszej przesłanki, stwierdzić należy, iż w toku postępowania zostało nie tyle uprawdopodobnione co udowodnione stosowanie przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, opisanych w sentencji niniejszej decyzji. Wykazano bowiem bezprawność działań przedsiębiorcy oraz naruszenie przez ERASMUS zbiorowego interesu konsumentów, o czym była już mowa powyżej. Zgodnie ze stanowiskiem doktryny, które Prezes UOKiK podziela, jeśli praktyka jest udowodniona, a nie jedynie uprawdopodobniona (sytuacja taka ma miejsce w niniejszej sprawie), organ powinien wydać decyzję stwierdzającą stosowanie praktyk, a nie decyzję przyjmującą zobowiązanie przedsiębiorcy.⁵

Przedsiębiorca w toku postępowania przedłożył treść zobowiązania dopiero w drugim piśmie w sprawie, ponadto w ocenie organu ochrony konkurencji i konsumentów nie prowadziłyby ono do osiągnięcia celów postępowania. Co do zasady przedsiębiorca winien złożyć zobowiązanie w pierwszym piśmie składanym Prezesowi UOKiK w toku postępowania, po otrzymaniu zawiadomienia o jego wszczęciu. Natomiast organ ochrony konkurencji i konsumentów może zaakceptować zobowiązanie w przypadku, kiedy realizacja zaproponowanego przez przedsiębiorcę zobowiązania doprowadzi do wyeliminowania konkretnej – zarzucanej praktyki lub trwających skutków naruszenia, jeżeli praktyka została zaniechana. W niniejszej sprawie, jak poinformowała Spółka, zaniechała stosowania kwestionowanych postanowień w dniu rozpoczęcia oferowania zmienionego wzorca umowy,

---

⁴ C. Banasiński, E. Piontek (red.) *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz.*, LexisNexis, Warszawa 2009r., str. 478.

⁵ C. Banasiński, E. Piontek (red.), *op. cit.* str. 480.

tj. od dnia 1 marca 2013 r. (vide pkt I sentencji niniejszej decyzji). W tym przypadku zobowiązania powinny obejmować swym zakresem działania, których celem jest wyeliminowanie trwających skutków naruszenia. Wobec powyższego, uzasadniając swój wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej, przedsiębiorca powinien określić (według swojej oceny) trwające skutki stosowanej przez niego praktyki, a także, w jaki sposób zaproponowane przez niego zobowiązanie doprowadzi do ich wyeliminowania. Powyższe w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Mając powyższe na uwadze, wydanie decyzji w trybie art. 28 *ustawy o ochronie (...)* należy uznać za bezzasadne.

Biorąc pod uwagę całokształt okoliczności niniejszej sprawy, Prezes UOKiK uznał, iż korzystniejszym rozwiązaniem jest wydanie decyzji stwierdzającej naruszenie przez ERASMUS zbiorowych interesów konsumentów.⁶ Bowiern takie rozstrzygnięcie odniesie lepszy skutek wobec konsumentów będących adresatami usług świadczonych przez Spółkę. Decyzja stwierdzająca stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w odróżnieniu od decyzji zobowiązującej, w której następuje jedynie uprawdopodobnienie praktyk, może bowiem stanowić prejudykat dla konsumenta przesądzający o bezprawności zachowania przedsiębiorcy. Oznacza to, że w przypadku sporu cywilnoprawnego, w sprawie przed sądem powszechnym, konsument nie będzie już musiał udowodniać faktu stosowania praktyki.⁷

Odnosząc się natomiast do trzeciej przesłanki, stwierdzić trzeba, iż przepis art. 28 *ustawy o ochronie (...)* nie nakłada na Prezesa UOKiK obowiązku wydania decyzji zobowiązującej. Wydanie tej decyzji jest zatem fakultatywne.⁸ Decyzje zobowiązujące są bowiem wydawane ramach uznania administracyjnego. Na przyjęcie takiej konstrukcji wskazuje zawarte w przepisie art. 28 *ustawy o ochronie (...)* sformułowanie, że Prezes UOKiK „może wydać”, a nie jak w pozostałych przypadkach „wydaje” decyzję. Konsekwencją odwołania się do uznania administracyjnego jest to, że Prezes UOKiK nie jest zobowiązany do wydania decyzji zobowiązującej, nawet jeśli przedsiębiorca podejmie ze swej strony wszelkie niezbędne kroki zmierzające do tego.⁹

Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 25 maja 2009 r., który orzekł, że *Prezes UOKiK nie jest zobligowany do zastosowania art.28 OchrKonkurU, a oparcie rozstrzygnięcia na tym przepisie jest uprawnieniem, a nie obowiązkiem, przy czym nie jest on związany wnioskiem o wydanie decyzji zobowiązującej* (sygn. akt: XVII Ama 98/09; por. wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 lutego 2012 r., sygn. akt XVII Ama 217/10).

W ocenie Prezesa UOKiK, wydanie decyzji zobowiązującej musi służyć realizacji głównego celu działania organu ochrony konsumentów, jakim jest ochrona interesu publicznego, o czym stanowi art. 1 ust.1 do *ustawy o ochronie (...)*. W tym kontekście

---

⁶ Por. decyzja Prezesa UOKiK z dnia 19 września 2011r. Nr RWA-11/2011.

⁷ D. Miąsik [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Warszawa 2009r., s. 1059; M. Radwański [w:] A. Stawicki, E. Stawicki (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Warszawa 2011r., s. 654; Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2008r., III CZP 52/08, publ. Biuletyn SN 2008/7;

⁸ C. Banasiński, E. Piontek (red.), *op. cit.*, str. 482.

⁹ Ibidem, str. 46.

w przedmiotowym postępowaniu, przy udowodnionym stosowaniu przez ERASMUS praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, przyjęcie zobowiązania Spółki i wydanie decyzji zobowiązującej nie spełniałoby swojej funkcji.

Mając na uwadze wyniki analizy wyżej przywołanych przesłanek, Prezes UOKiK uznał, iż należało wydać decyzję w trybie art. 27 ust. 1 i 2 tej ustawy stwierdzającą stosowanie przedmiotowej praktyki oraz stwierdzającą jej zaniechanie, nie zaś decyzję na podstawie art. 28 ustawy.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt I sentencji.

Ad II)

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy *o ochronie (...)* Prezes UOKiK ma kompetencje do ukarania przedsiębiorcy poprzez nałożenie na niego kary pieniężnej w wysokości do 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeśli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Mając na względzie powyższe oraz stan faktyczny niniejszej sprawy, Prezes UOKiK postanowił skorzystać z uprawnienia do nałożenia kary pieniężnej z tytułu naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie zawiera zamkniętego katalogu przesłanek, od których uzależniona jest wysokość kar nakładanych na przedsiębiorców. W art. 111 przykładowo jedynie wskazano, iż Prezes UOKiK winien wziąć pod uwagę okres, stopień, okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenia przepisów ustawy. Ponadto orzecznictwo wskazuje, że w przypadku kar przesłankami, które należy brać pod uwagę, są m.in.: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele, jakie kara ma osiągnąć (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2000 r., sygn. akt I CKN 793/98 LexPolonica nr 390244). Podkreślić należy, iż sankcja w postaci nałożenia kary może być na przedsiębiorcę nałożona niezależnie od tego, czy dopuścił się on naruszenia umyślnie, czy też nieumyślnie.

W roku 2012 przedsiębiorca osiągnął przychód w wysokości 2 348 006,83 zł, co ustalono na podstawie złożonych przez niego dokumentów (karta 31). Maksymalny wymiar kary jaki można nałożyć na przedsiębiorcę wynosi 234 800,68 zł – 10% osiągniętego przychodu w roku 2012.

Nałożona przez organ ochrony konkurencji i konsumentów kara powinna pełnić funkcję represyjną (tj. stanowić dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów), a także prewencyjną, dyscyplinującą (tj. zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości). W zależności od stopnia naruszenia przepisów ustawy, ustala się funkcję prewencyjną lub represyjną za wiodącą.

Nakładając karę pieniężną, Prezes UOKiK wziął również pod uwagę konieczność ustalenia, czy określone w tym przepisie naruszenie dokonane było co najmniej nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę tej przesłanki w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika bezpośrednio z art. 106 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)*. Z tego względu, nakładając karę pieniężną, Prezes UOKiK wziął pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, które

wskazywać mogą na umyślny charakter naruszenia przez Spółkę zakazu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I.1 niniejszej decyzji. W tym miejscu wskazać należy, iż ERASMUS zawiera umowy z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa, z tego tytułu świadczone przez niego usługi poddane są m.in. regulacji ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów. Spółka musiała mieć świadomość rozpoczynając swoją działalność (data wpisu do KRS – 18 stycznia 2012 r.) oraz formułując wzorzec umowy, stosowany przez nią od dnia 28 stycznia 2012 r., iż obowiązujący w tej dacie przepis art. 2 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów¹⁰, stanowi iż konsument odstępując od umowy winien zwrócić przedsiębiorcy wszystko co od niego otrzymał, niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie czternastu dni. Zamieszczenie w stosowanym wzorcu umowy niezgodnego z zapisem ww. ustawy terminu do zwrotu materiałów dydaktycznych nie można traktować jako przypadek, wynikający chociażby z niezajomości przepisów prawa. O powyższym świadczyć może fakt, iż Spółka zawarła omawiane postanowienie wzorca wypełniając obowiązki wynikające z art. 3 ww. ustawy, jak również fakt, iż ERASMUS posłużył się terminem ustawowym „niezwłocznie”, natomiast modyfikacji poddał sam termin dookreślony przez ustawodawcę. Zebrane w trakcie niniejszego postępowania informacje mogą zatem wskazywać na wspomniane wyżej umyślne działanie.

Natomiast, poczynione w sprawie ustalenia nie pozwalają, w ocenie Prezesa UOKiK, na przypisanie przedsiębiorcy umyślności działania w zakresie stosowania we wzorcu umowy *Umowa* postanowień wpisanych do Rejestru, rozumianej jako chęci naruszenia przepisów prawa bądź przewidywania możliwości takiego naruszenia i godzenia się na to. Ze względu jednak na charakter stwierdzonego naruszenia i jego uciążliwość dla konsumentów, mimo braku umyślności działania, Prezes UOKiK uznał za uzasadnione i celowe nałożenie na przedsiębiorcę kary pieniężnej za ww. naruszenie.

W niniejszym postępowaniu stwierdzono stosowanie przez ERASMUS postanowienia sprzecznego z przepisem ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, skracającego okres, w którym konsument odstępujący od umowy powinien dokonać zwrotu świadczenia, czyli naruszenia na etapie zawierania kontraktu, którego istotą jest zachowanie przedsiębiorcy wobec konsumenta, wyrażającego zamiar zawarcia kontraktu polegające na naruszeniu przepisów prawa wpływające na treść kontraktu. Stwierdzono również stosowanie postanowienia, które zostało wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone,

Ad II pkt 1

Mając powyższe na uwadze, a także okres stosowania praktyki (od dnia 28 stycznia 2012r. do dnia 1 marca 2013 r. – okres powyżej roku), w oparciu o wartość przychodu skarżonego przedsiębiorcy, ustalono kwotę bazową dla pierwszego naruszenia **w wysokości 0,2%**, co stanowi kwotę kary **w wysokości 4 696,01zł**.

Po ustaleniu kwoty bazowej należy rozważyć ewentualne wystąpienie okoliczności łagodzących i obciążających, które mają wpływ na wysokość kary. W tym miejscu należy wskazać, iż w niniejszej sprawie nastąpiło zaniechanie stosowania zarzucanej praktyki (okoliczność łagodząca) na skutek działań podjętych przez Spółkę w toku niniejszego

---

¹⁰ Ustawa z dnia 19 września 2003 r. o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 188, poz. 1837) wprowadziła zmianę w art. 2 ust. 3 poprzez wskazanie, iż zwrot tego, co strony świadczyły, powinien nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie czternastu dni. Zmiana obowiązuje od dnia 6 grudnia 2003r.

postępowania, co obniża wymiar kary o 30%. Prezes UOKiK stwierdził w niniejszym przypadku, umyślność naruszenia przepisów prawa, co powoduje podwyższenie kary o 50%. Spółka bowiem będąc profesjonalistą, zawierającym umowy poza lokalem przedsiębiorstwa, miała świadomość, iż maksymalny termin na zwrot materiałów dydaktycznych przez konsumenta wynosi 14 a nie 3 dni. Nie ulega wątpliwości, iż przedsiębiorca konstruując kwestionowane w niniejszym postępowaniu postanowienie, musiał znać zapis art. 2 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, albowiem posłużył się w nim zwrotem: *niezwłocznie*. Wystąpienia innych okoliczności mających wpływ na wymiar kary nie stwierdzono.

Reasumując zatem okoliczności łagodzące i obciążające rozważone powyżej, Prezes UOKiK **postanowił podwyższyć karę łącznie o 20%**.

W związku z powyższym, Prezes UOKiK postanowił nałożyć na Spółkę karę w wysokości **5 635 zł**, co odpowiada **0,24 % przychodu** przedsiębiorcy osiągniętemu w 2012 r. i równocześnie stanowi ok. 2,4 % kary maksymalnej. Kara w takim wymiarze jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i współmierna do możliwości finansowych przedsiębiorcy. Prezes UOKiK uznał, że orzeczona kara prawidłowo spełnia zarówno funkcję represyjną, jak i swoje zadania w zakresie prewencji generalnej i indywidualnej, zapobiegając stosowaniu podobnych naruszeń w przyszłości zarówno przez samego przedsiębiorcę, jak i przez innych przedsiębiorców.

Ad II pkt 2

Mając powyższe na uwadze, a także okres stosowania praktyki (od dnia 28 stycznia 2012 r. do dnia 1 marca 2013 r. – okres powyżej roku), w oparciu o wartość przychodu skarżonego przedsiębiorcy, ustalono kwotę bazową dla drugiego naruszenia **w wysokości 0,05%**, co stanowi kwotę kary **w wysokości 1 174 zł**.

Po ustaleniu kwoty bazowej należy rozważyć ewentualne wystąpienie okoliczności łagodzących i obciążających, które mają wpływ na wysokość kary. W tym miejscu należy wskazać, iż w niniejszej sprawie nastąpiło zaniechanie stosowania zarzucanej praktyki (okoliczność łagodząca) na skutek działań podjętych przez Spółkę w toku niniejszego postępowania. Wobec czego postanowiono obniżyć wymiar kary o 30%, tj. o 352,2 zł. Wystąpienia innych okoliczności, nie stwierdzono.

W związku z powyższym, Prezes UOKiK postanowił nałożyć na Spółkę karę w wysokości **822 zł**, co odpowiada **0,03 % przychodu** przedsiębiorcy osiągniętemu w 2012 r. i równocześnie stanowi ok. 0,3 % kary maksymalnej. Kara w takim wymiarze jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i współmierna do możliwości finansowych przedsiębiorcy. Prezes UOKiK uznał, że orzeczona kara prawidłowo spełnia zarówno funkcję represyjną, jak i swoje zadania w zakresie prewencji generalnej i indywidualnej, zapobiegając stosowaniu podobnych naruszeń w przyszłości zarówno przez samego przedsiębiorcę, jak i przez innych przedsiębiorców.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak punkcie II sentencji decyzji.

Ad III)

Stosownie do art. 77 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)*, jeżeli w wyniku postępowania Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przepisów ww. ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 80 ww. ustawy, Prezes UOKiK rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

W punkcie I sentencji niniejszej decyzji organ ochrony konkurencji i konsumentów w wyniku przeprowadzonego postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów uznał naruszające zbiorowe interesy konsumentów praktyki stosowane przez ERASMUS Sp. z o.o. z siedzibą w Olsztynie, polegające na:

1. bezprawnym zamieszczeniu we wzorcu umownym *Umowa*, postanowienia w brzmieniu: „Oświadczenie Zlecającego o odstąpieniu powinno zawierać dane: imię i nazwisko Zlecającego, dokładny adres zlecającego, imię i nazwisko Ucznia, oraz następująca treść: *Niniejszym oświadczam, iż korzystam z przysługującego mi prawa i odstępuję od Umowy o świadczenie usług kształcenia w ramach kursu ..... zawartej z (nazwa i adres Wykonawcy) w dniu ..... W miejscowości.... Jednocześnie zobowiązuję się do niezwłocznego zwrotu do siedziby Wykonawcy na własny koszt wszelkich materiałów dydaktycznych otrzymanych od Wykonawcy, najpóźniej w terminie 3 dni od dnia złożenia niniejszego oświadczenia*”, które narusza przepis art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 2 marca 2000r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (tekst jednolity: Dz.U. z 2012r., Nr 1225, dalej: ustawa o ochronie niektórych praw konsumentów), co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
2. stosowaniu we wzorcu umowy *Umowa*, postanowienia w brzmieniu:

„Wszelkie spory mogące wystąpić w związku z niniejszą Umową będą rozstrzygane przez Sąd Rejonowy w Olsztynie”,

które stanowi postanowienie umowne wpisane – na podstawie art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r. Kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.) – do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Spełniona została zatem przesłanka wynikająca z art. 77 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)* pozwalająca na obciążenie przedsiębiorcę kosztami przeprowadzonego postępowania, którymi są dla Prezesa UOKiK wydatki w kwocie 17,10 zł związane z prowadzoną w toku tego postępowania korespondencją.

W związku z tym postanowiono obciążyć Spółkę kosztami postępowania w wysokości 17,10 zł (słownie: siedemnaście złotych dziesięć groszy).

W związku z powyższym należało orzec jak w pkt III sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479²⁸ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie III niniejszej decyzji, stosownie do treści art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

*Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy
Dorota Karczewska*

Otrzymują:

*reprezentujący
ERASMUS Sp. z o.o.
ul. Dworcowa 3/104
10 – 413 Olsztyn*

1. a/a